

Τό νόημα τῆς Θείας Λειτουργίας

Γιά ποιό λόγο μέ αὐτά τά τίμια δῶρα χαιρετοῦμε καί προσκυνοῦμε καί τούς ἁγίους

Νικολάου Καβάσιλα

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. σελ. 90)

Ἀκολουθεῖ σ' αὐτό νά ζητήσωμε κι ἐκεῖνο. Ἐάν δηλαδή αὐτά τά ἅγια δῶρα ἀνατίθενται μέν στό Θεό, ἀγιάζουν δέ αὐτούς πού ἔχουν ἀνάγκη ἁγιασμοῦ· ἐπειδή πιστεύομε ὅτι μέ αὐτή τήν δωροφορία προσφέρομε καί στούς ἁγιασμένους ἤδη καί σ' ὅλα τελείους καί, ὅταν χρειαζόμενοι κάτι ἀπό αὐτούς τούς καλέσωμε σέ βοήθεια, ὑποσχόμεσθε τήν λειτουργία αὐτῶν τῶν δώρων σάν νά ἐπρόκειτο νά τά ἀναθέσωμε ἢ σ' αὐτούς ἢ ὑπέρ αὐτῶν; Γιά νά γίνουν καλλύτεροι;

Αὐτό συμβαίνει, διότι ὑπάρχει καί ἄλλη ἀποστολή τῆς δωροφορίας, κατά τήν ὁποίαν αὐτά τά δῶρα γίνονται καί δῶρα τῶν ἁγίων, ὅταν παρουσιάζονται στό Θεό, ὡς εὐχαριστήρια γιά τή δόξα μέ τήν ὁποία τοὺς ἐδόξασε καί γιά τήν τελείωσι μέ τήν ὁποία τοὺς ἐτελείωσε. Πραγματικά τά δῶρα εἶναι τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ σ' Αὐτόν ἀνατίθενται, εἶναι δέ καί τῶν πιστῶν πού ἔχουν ἀνάγκη ὡς βοηθήματα, εἶναι δέ καί τῶν ἁγίων, διότι γιά χάρι αὐτῶν ἀνατίθενται στό Θεό.

Κάθε δῶρο πού γίνεται γιά χάρι μας, τό λαμβάνομε ἐγώ, ὁποιοσδήποτε κι ἄν εἶναι ὁ δεχόμενός το· διότι δέν λαμβάνομε μόνο μέ τά χέρια μας ὅλα ὅσα μᾶς δίδονται ἀπό ὅπουδήποτε, ἀλλή καί μέ τά χέρια τῶν φίλων καί τῶν συγγενῶν καί γενικῶς ὄλων ἐκείνων στούς ὁποίους ὁ δωρητής τά προσφέρει γιά νά μᾶς εὐχαριστήσῃ. Γι' αὐτό καί ὁ Κύριος λέγει ὅτι, ὅταν λαμβάνουν οἱ πτωχοί, Αὐτός λαμβάνει, ἐφ' ὅσον οἱ σ' αὐτούς χορηγοί τό κάμουν γιά χάρι Του. Ἔτσι καί οἱ ἅγιοι λαμβάνουν αὐτά τά δῶρα, διότι γιά χάρι τους ἀνατίθενται στό Θεό. Ὅπως δηλαδή ἐκεῖνο γίνεται γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἔτσι καί τοῦτο γίνεται γιά τήν ἀγάπη τῶν ἁγίων. Γιά τό λόγο ὅτι τοὺς ἀγαποῦμε ἔντονα, θεωροῦμε δικά μας τά ἀγαθά τους καί χαίρομε μαζί τους γιά τήν εὐδαιμονία, ὡσάν νά μετέχωμε καί ἐμεῖς τῶν ἀγαθῶν. Ἔτσι μέ τό νά χαιρώμαστε μέ τίς δωρεές πού τοὺς δίδονται ἀπό τόν Κύριον, εὐχαριστοῦμε Αὐτόν πού ἔδωσε καί Τοῦ προσφέρομε τά εὐχαριστήρια δῶρα.

(Συνεχίζεται)

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. σελ. 92)

Κεῖμ: Καί ἐγένετο ἐν τῷ ἐξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν Ναϊν· καί συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταί αὐτοῦ ἱκανοί, καί ὄχλος πολλός. Ὡς δέ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καί ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκώς, υἱός μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καί αὕτη ἦν χήρα· καί ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανός σὺν αὐτῇ. Καί ἰδὼν αὐτήν ὁ Κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καί εἶπε αὐτῇ· μή κλαῖε. Καί προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ (οἱ δέ βαστάζοντες ἕστησαν)· καί εἶπε· νεανίσκε, σοι λέγω, ἐγέρθητι. Καί ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός, καί ἤρξατο λαλεῖν· καί ἔδωκεν αὐτόν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἐλαβε δέ φόβος ἅπαντας, καί ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες· ὅτι Προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καί ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαόν αὐτοῦ (7:17).

Ἐξήγ: Ἐπειδὴ ὁ Κύριος ἰάτρευσε τὸν δοῦλον τοῦ Ἐκατοντάρχου ἀπὸ μακρυὰ, τώρα θαυματουργεῖ καί ἄλλῃον παραδοξότερον. Διὰ νὰ μὴ εἰπῆ κάποιος καί τί θαυμαστόν ἔκαμε στὸν δοῦλον ἐπειδὴ ἴσως καί νὰ μὴ εἶχε ἀποθάνει ὁ δοῦλος; Διατοῦτο τώρα ἀνασταίνει καί τὸν νεκρόν ποὺ ἐπήγαιναν νὰ τὸν θάψουν. Καί δέν θαυματουργεῖ μόνον μὲ λόγον ἀλλὰ πιάνει καί τὸ νεκροκρέββατον. Καί τοῦτο διὰ νὰ μάθωμε ὅτι τὸ σῶμα Αὐτοῦ εἶναι σῶμα ζωῆς. Στὸν ἴδιον τὸν Χριστὸν ἔγινε ὁ λόγος σάρκα ἡ ὁποία ζωο-

γονεῖ τά πάντα, καί εἶναι ζωοποιός καί ἀφαίρεσις τοῦ θανάτου καί τῆς φθορᾶς.

Ἐσηκώθηκε λοιπόν ὁ νεκρός καί ἄρχισε νά ὁμιλῆ γιά νά μή λογισθῆ ὅτι φανταστικά ἀνέστη.

Ὡς χήραν ἐννόησε τήν ψυχὴν ἡ ὁποία ἔχασε τόν ἄνδρα της, δηλαδή τόν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἔσπειρε εἰς αὐτήν σπέρματα ἀγαθά. Καί υἱός της εἶναι ὁ νοῦς πού ἀπέθανε καί εὐγῆκε ἔξω τῆς πόλεως, τῆς ἄνω Ἰερουσαλήμ, πού εἶναι ἡ χώρα τῶν ζώντων.

Ὁ Κύριος λοιπόν ἐπειδή εὐ-

σπληαχνίσθηκε ἔπιασε τό νεκροκρέββατον τοῦ νοῦ πού εἶναι τό σῶμα. Διότι ἀληθινά τάφος εἶναι τό σῶμα. Πιάνοντας λοιπόν ὁ Κύριος τό σῶμα ἀνασταίνει τόν νοῦν κάνοντάς τον νέον καί δυνατόν.

Καί ἐπειδή ἐσηκώθηκε καί ἐκάθισε ὁ νέος, δηλαδή ὁ νοῦς αὐτός πού ἀνεστήθη ἀπό τόν τάφον τῆς ἁμαρτίας, τότε ἀρχίζει νά ὁμιλῆ, δηλαδή νά διδάσκη τοὺς ἄλλους. Διότι ἕως ὅτου κρατεῖται ὁ νοῦς ἀπό τήν ἁμαρτίαν δέν ἡμπορεῖ νά ὁμιλῆ καί νά διδάσκη, διότι κανεῖς τότε δέν τόν πιστεύει.

(Συνεχίζεται)

Λόγος περί Παθῶν

(Αγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου)

Ὡ πόσον γλυκειές εἶναι οἱ ὁρμές τῶν παθῶν! Μπορεῖ βέβαια κανεῖς μερικὲς φορές νά κόψη τά πάθη καί νά γαληνεύη ἀπομακρύνοντάς τα καί νά εὐφραίνεται παύοντάς τα, τίς αἰτίες των ὅμως δέν μπορεῖ νά τίς κόψη. Γι' αὐτό πειραζόμαστε, χωρίς νά τό θέλωμε, καί λυπούμαστε μέν ἀπό τά πάθη, ἀλλήλα χαιρώμαστε νά μένουν μέσα μας οἱ ἀφορμές. Δέν ἐπιθυμοῦμε τίς ἁμαρτίες, ἀλλήλα δεχόμαστε εὐχαρίστως τίς αἰτίες πού τίς προκαλοῦν. Γι' αὐτόν τόν λόγον οἱ δεύτερες γίνονται μέ τήν ἐνέργειάν τους ἀφορμές τῶν πρώτων.

Ὅποιος ἀγαπᾷ τίς ἀφορμές τῶν παθῶν εἶναι ἀκουσίως ὑποχείριος καί ὑποδουλιώνεται στά πάθη. Ὅποιος μισεῖ τίς ἁμαρτίες του θά τίς σταματήσει, καί ὅποιος τίς ἐξομολογεῖται θά λάβῃ συγχώρησι. Εἶναι ἀδύνατο νά

ἀπαλλαγῆ κανεῖς ἀπό τήν ἕξι τῆς ἀμαρτίας πρὶν ἀπαιτήσῃ ἔχθρα ἐναντίον της, καί νά λάβῃ ἄφεσι πρὶν ἀπό τήν ἐξομολόγησι τῶν πλημμελημάτων. **Ἡ ἔχθρα τῆς ἀμαρτίας προξενεῖ ἀληθινή ταπείνωσι· ἐνῶ ἡ ἐξομολόγησις προξενεῖ κατάνυξι διὰ τῆς ἐντροπῆς πού ἐκδηλώνεται στήν καρδιά.**

Ἄν δέν μισήσωμε αὐτά πού εἶναι ἀξιόμμεπτα, δέν μποροῦμε νά αισθανθοῦμε τήν δυσωδία τῆς ἐνεργείας των οὔτε τήν βρῶμα τους, ὅσον καιρόν τά φέρομε μέσα στίς ψυχές μας. Ὡσπου ν' ἀπορρίψῃς τήν ἀτοπία ἀπό ἐπάνω σου, δέν θά μάθῃς σέ ποιά κατασχύνῃ ἔχεις περιπληκῆ οὔτε ποιά ἐντροπή προέρχεται ἀπ' αὐτήν. Ὄταν ὁμως ἰδῆς τό φορτίο σου ἐπάνω σέ ἄλλους, τότε θά ἀντιληφθῆς τήν αἰσχύνῃ πού σέ καλύπτει. Ἀπομακρύνσου ἀπό τόν κόσμον, καί τότε θά γνωρίσῃς τήν δυσωδία του· διότι, ἂν δέν ἀπομακρυνθῆς, δέν θά μάθῃς πῶς εἶναι, ἀλλήλα μᾶλλον θά θεωρήσῃς τήν δυσωδία του ὡς εὐωδία καί τήν γύμνασι τῆς αἰσχύνῃς σου ὡς κάλυμμα δόξας.

Μακάριος εἶναι ἐκεῖνος πού ἔχει ἀπομακρυνθῆ ἀπό τόν κόσμον καί ἀπό τό σκότος του, καί προσέχει μόνο στόν ἑαυτό του. **Διότι οὔτε ἡ διόρασις οὔτε ἡ διάκρισις μπορεῖ νά ἐνεργήσῃ ἢ νά ὑπηρετήσῃ τόν συναναστρεφόμενον ἀνάμεσα στά μάταια πράγματα·** πράγματι, πῶς θά μποροῦσε νά διακρίνῃ τό σωστόν ἢ θοηλωμένη διάκρισις του; Μακάριος εἶναι ὅποιος ἐγκατέλειψε τήν ζήτη τῆς μέθῃς του καί εἶδε ποιά εἶναι ἡ ἀχόρταγῃ κραιπάλη του. Διότι τότε θά γνωρίσῃ τήν αἰσχύνῃ του. Ὄσον καιρό ὁμως φέρεῖ κανεῖς τήν κραιπάλη τῆς μέθῃς τῶν ἀμαρτιῶν του μαζί του, ὅλα ὅσα πράττει τοῦ φαίνονται εὐπρεπῆ. Ὄταν ἡ φύσις παρεκκλίνῃ ἀπό τήν τάξι της, εἶναι τό ἴδιο, εἴτε μέ οἶνον εἶναι μεθυσμένη εἴτε μέ ἐπιθυμίες. Διότι καί τά δύο ἀπομακρύνουν ἀπό τό καθῆκον, καί τά δύο προκαλοῦν τήν ἴδια φωτιά στό σῶμα πού τά φέρει· οἱ τρόποι δηλαδή εἶναι διαφορετικοί, ἀλλήλα τό ἀποτέλεσμα εἶναι τό ἴδιο. Ἡ μεταβολή εἶναι μία, ἐνῶ τά εἶδη τῶν αἰτιῶν εἶναι διάφορα, διακρίνονται μάλιστα καί κατά τόν τρόπον πού ὁ καθένας τίς ὑποδέχεται.

Κάθε ἄνεσις ἀκοιλουθεῖται ἀπό ταλαιπωρία καί κάθε ταλαιπωρία γιά χάρι τοῦ Θεοῦ ἀκοιλουθεῖται ἀπό ἄνεσι. Ἄν ὅλα τά πράγματα σ' αὐτόν τόν κόσμον ὑπόκεινται στήν ἀληλοίωσι, ὁμως καί ἡ ἀληλοίωσις γίνεται διὰ τῶν ἐναντίων, εἴτε ἐδῶ εἴτε στόν μέλλοντα αἰῶνα εἴτε στόν καιρό τῆς ἐξόδου, καί μάλιστα διὰ τῆς ἡδονῆς ἀπό τήν ἀκοιλασία ἢ διὰ τῆς κακοπαθείας, πού ἐναντιώνεται σ' αὐτήν τήν ἡδονή καί προκαλεῖται ἀπό τόν ἀγιασμό. Αὐτό τό οικονομεῖ ὁ Θεός ἀπό φιλανθρωπία, ὥστε ἡ κατά τήν διάρκεια τῆς πορείας ἢ στό τέλος της νά γεύωνται οἱ ἄνθρωποι τήν κόπιασιν καί τήν χαρά κατά τό πλοῦσιον ἕλεός Του· τήν κόπιασιν ὡς ἀνταμοιβή γιά τίς ἀμαρτίες, τήν χαράν ὡς ἀρραβῶνα γιά τά μέλλοντα ἀγαθά.

Διότι ὁ Θεός δέν παρεμποδίζει τό κέρδος τοῦ ἀγαθοῦ ἕως τήν τελευταίαν ὥρα, τό κακόν ὅμως τό ἐμποδίζει διά νά ταλαιπωρηθῆ ὁ ἄγιος κοιλιάσεως, ὅπως ἔχει γραφῆ· ὅποιος παιδεύεται ἐδῶ γιά τήν αἰσχύνη του, τρώγει ἀπό τήν γέεννά του.

Ἄν εἴμαστε ὄλγοι ἀμαρτωλοὶ καί κανένας δέν εἶναι ἀπαλλοτριωμένος ἀπό τοὺς πειρασμούς, τότε καμμιά ἀρετή δέν εἶναι ἀνώτερη τῆς μετανοίας, ἀφοῦ μάλιστα τό ἔργον της δέν μπορεῖ νά τελειώσῃ ποτέ· διότι αὐτή ταιριάζει σέ ὄλους πάντοτε, ἀμαρτωλοὺς καί δικαίους, πού θέλουν νά ἐπιτύχουν τήν σωτηρία, καί δέν ὑπάρχει κανένα ὄριο τελειώσεως, ἀφοῦ καί τῶν τελείων ἡ τελειότης εἶναι πραγματικά ἀτελής.

Νά μή δειλιάσῃς ἀπό τήν ταραχή τοῦ ἀδαμιαίου σώματος πού ἐτοιμάσθηκε νά φθάσῃ σ' ἐκείνη τήν τρυφή, τῆς ὁποίας ἡ γνῶσις ἐδῶ εὐρίσκεται ἔξω ἀπό τόν νοῦ τῶν σαρκικῶν. Ὅταν ὅμως ἔλθῃ ἡ οὐράνιος εἰκὼν, πού εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης, μή ταραχθῆς λόγῳ τῆς ἀλλοιωσεως καί ταραχῆς τῆς φύσεως, διότι ἡ κακοπάθεια εἶναι πρόσκαιρη γιά ἐκεῖνον πού τήν δέχεται εὐχάριστα. Τά πάθη δηλαδή ὁμοιάζουν μέ σκυλιάκια, πού συνηθίζουν νά τριγυρίζουν τά σφαγεῖα καί φεύγουν μόνο ἂν φωνάξουν ἐναντίον τους, ἐνῶ, ἂν τά ἀφήσουν, ὄρμουῦν στά κρέατα σάν τεράστια ληοντάρια.

Ἐξαφάνισε τήν μικρὴ ἐπιθυμία, γιά νά μή δοκιμάσῃς τήν σφοδρότητα τῆς πυρώσεώς της. Διότι ἡ ὑπομονή τῶν μικρῶν πραγμάτων ἀπομακρύνει τόν κίνδυνο τῶν μεγάλων πραγμάτων, καί εἶναι ἀδύνατον νά ἐπικρατήσῃς στά μεγάλα πράγματα, ἂν δέν νικήσῃς στά εὐτελέστερα.

Μνημόνευε τήν τάξι στήν ὁποία πρόκειται νά μεταβῆς, ἀδελφέ, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ δέν εἶναι σάν αὐτὴ ἐδῶ πού ἔρπει καί κινεῖται διά τῶν χυμῶν, ἀλλὰ συντρίβει τήν θνητότητα. Δέν ὑπάρχει σ' αὐτὴν τήν τάξι τίποτε πού νά προκαλῆ πύρωσι τῆς κράσεως, ἡ ὁποία πύρωσις, κολλακεύοντας τήν ἡδονή, φέρει πόνον στήν νηπιακὴ μας φύσι. Ὑπόμεινε τόν μόχθο τοῦ ἀγῶνος, μέσα στόν ὁποῖο ἔχεις εἰσαχθῆ γιά δοκιμασία, γιά νά λάβῃς ἀπό τόν Θεό τόν στέφανο καί ἀναπαυθῆς, ὅταν περάσῃς ἀπό τοῦτον τόν κόσμον εἰς ἐκεῖνον. Μνημόνευε καί ἐκείνη τήν ἀνάπαυσι πού δέν ἔχει τέλος, τήν ζωὴν τὴν ἀκοιλιάκευτον, τήν τέλεια τάξι, τήν ἀμετακίνητην οἰκονομία, τήν αἰχμαλωσία πού ἀναγκάζει ν' ἀγαπήσῃς τόν Θεό, πού κυριαρχεῖ τῆς φύσεως.

Εἶθε ν' ἀξιοθουῦμε αὐτὴν τήν ἀνάπαυσι μέ τήν χάρι τοῦ Χριστοῦ, στόν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα μαζί μέ τόν ἄναρχο Πατέρα καί τό πανάγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στοὺς αἰῶνες. Γένοιτο.